

La socialització en l'àmbit escolar

PAC₃. PSICOLOGIA DEL DESENVOLUPAMENT
I.

Alumne: Immaculada Lafuente Arbós

Tutora: Anna Casadevall Sala.

Grau de Psicologia

Universitat Oberta de Catalunya

DADES GENERALS DE L'ENTREVISTA

L'entrevista s'ha realitzat de **forma presencial**, el dia 4 de maig de 2009. La durada de l'entrevista ha estat aproximadament **d'una hora y 30 minuts**.

Mª Gloria Aysa i Beltán (Barcelona 1945) és mestra de primària de l'Escola Tècnica Professional del Clot. Participa activament en l'itinerari propi de l'escola com a coordinadora del departament d'evangelització i pastoral del cicle inicial. La seva trajectòria com a mestra, de 64 anys, proporciona un testimoni excepcional de les transformacions curriculars i de valors en la societat actual.

SÍNTESI DE L'ENTREVISTA.

La societat s'ha transformat, i també ho ha fet el sistema educatiu, els mestres estem en reciclatge continu per oferir una educació integral dels nostres alumnes.

A la dècada del anys 70, a EGB teníem una mitjana de 40 alumnes per classe. Llavors havia molta més obediència i era més fàcil mantenir l'ordre i la disciplina amb quaranta nens que ara amb vint-i-tres. La vida familiar i la vida en l'escola estaven més harmonitzades. La majoria de mares no treballava i tenia cura de l'educació dels seus fills. Ara, amb cangurs o àvies, la comunicació pares-escola esdevé cada vegada més escassa.

L'augment de divorcis, de separacions, de noves parelles, té un impacte emocional negatiu en els nens que afecta al seu ritme d'escolarització i en les relacions amb els amics. Cada cop són més freqüents els casos de pares que no fan atenció a les necessitats bàsiques dels seus fills. De vegades, els mestres hem de fer de mares intercedir amb els àvies o cangurs perquè els pares tinguin cura de les necessitats bàsiques d'higiene, adequació de la roba a la temperatura, compra del material.

L'escola es un pilar fonamental de l'educació i la socialització dels nostres infants per convertir-los en persones responsables i vàlides per la societat. Perquè el procés d'escolarització tinguí èxit no solament els nens han de participar i assolir els objectius didàctics sinó que els pares s'han implicar en el procés educatiu del seus fills. L'escola no pot suplantar el paper educatiu del pares.

A cada reunió d'inici de curs expliquem el funcionament de l'agenda com a canal de comunicació entre l'escola, i pares. Tot i que la majoria de nens i pares aconsegueixen les normes de l'escola, he tingut enfrontaments amb pares que arrencaven les notes de l'agenda o bé es negaven assumir algun problema dels seus fills.

ENTREVISTA.

En el marc de la perspectiva ecològica de Bronfenbrenner les transicions ecològiques, és a dir, el pas d'un microsistema (per exemple, del cicle d'educació infantil al cicle de primària) és un punt d'inflexió en el desenvolupament socioafectiu del nens. Quins canvis significatius destacaria en relació a l'organització funcional de espai, les activitats, relacions interpersonals i paper dels mestres en el pas del cicle infantil a primària i en el desenvolupament dels infants?

Les aules, menjadors i patis estan adaptats als nens de P3, P4 i P5. A P3 els nens i nenes disposen de llitets per fer la migdiada. En les classes hi ha dues persones al càrrec dels nens, un mestre i un mestre auxiliar. Quan canvien del cicle infantil al cicle de primària els nens canvien de tipus d'aula. Es diferencien clarament la zona de la

taula de la mestra, la pissarra, les taules en grups de dos pels alumnes. Hi ha una diferenciació clara en les matèries. Les Troncals, són impartides per la tutora. Les especialitats són impartides en altres aules i tallers, per mestres especialitzats: música, educació física, anglès i informàtica. També canvien de patí a l'hora de l'esbarjo.

L'escola es una institució marcada per normes i pautes de comportament. En el procés de socialització els nens han d'interioritzar aquestes normes i el significat d'aquestes en el context social. Quins hàbits, normes i valors es treballen en el cicle inicial?

La puntualitat a l'hora d'arribar a l'escola. A les nou en punt han d'estar preparats, amb la bata cordada, i asseguts al seu pupitre. Passem llista i comptabilitzem els retards, que es comunica als pares, els quals l'han de justificar. Els nens han de responsabilitzar-se de dur a l'escola els llibres de les matèries que es treballaran en aquell dia de la setmana. També es treballa l'hàbit del treball continu. Les fitxes que no s'han acabat a classe s'han de fer a casa. El respecte pels companys i pel torn de paraula. El silenci quan es treballa, la presentació, el tracte del material, la cura dels espais compartits, la cultura de l'esforç.

L'escola on treballa es defineix com una escola catalana i cristiana. Quins problemes es presenten pel fet de tenir un ideari propi de valors que potser no siguin compartits per les famílies que hi escolaritzen les nens?

En relació a l'escolarització en català no ha generat cap tipus de tensió. No és una escola amb forta pressió immigrant, tot i que reservem places així com protocols d'acolliment per als nouvinguts.

Els pares a l'hora d'inscriure els nens a l'escola tenen més en compte el prestigi de l'escola (coneixements, nivell escolar) que els aspectes educatius (valors, ideari escolar). La majoria de pares no comparteixen el caràcter religiós de l'escola i aquest fet social és té molt en compte a l'hora de presentar els valors explícitament religiosos. Hi ha un gran respecte per l'opció plural de l'expressió de la fe.

El mesosistema entès com les relacions entre els àmbits familiar i l'escolar potencien el procés maduratiu del desenvolupament socioafectiu dels nens. Com definiria la comunicació i la implicació dels pares en el procés educatiu i maduratiu dels infants?

Ens trobem amb pares que s'impliquen en l'educació dels seus fills. Concerten reunions amb la tutora per parlar dels temes que els preocupen dels seus fills, no solament dels temes de rendiment escolar ni de les notes, també que duguin el material que demana l'escola, que arribin puntuals, pel tipus d'amistats que tenen, com es comporten a l'escola. Hi ha casos, sortosament pocs, de pares que no s'ocupen de l'educació que reben els seus fills. No assisteixen a les reunions informatives, i mostren una posició defensiva davant les reunions per explicar l'evolució dels seus fills, fins o culpen a l'escola del fracàs escolar.

La perspectiva sistèmica, les relacions horitzontals, entre germans, prenen una gran rellevància en el desenvolupament psicosocial revestit de diferents tons: rivalitat, gelosia, ajuda mútua, cooperació, entre altres. Com l'escola utilitza les relacions entre germans en el procés de la socialització.

En principi quan en un mateix curs tenim dos germans bessons intentem que aquest vagin a classes diferents. El mateix fem amb germans d'edat propera. Evitem que tinguin els mateixos tutors, ja que d'aquesta manera evitem la comparació entre un de molt aplicat i disciplinat i un de tracte difícil.

Les amistats en la segona infància tenen un paper rellevant en la socialització, ja que permeten desenvolupar altres tipus de relacions. Com gestiona o fins a cert punt regula les amistats l'escola?

En aquesta edat els nens ja mostren les seves preferències, i fins i tot són cruels i discriminatoris amb companys de classe. Sí, de vegades s'han presentat conflictes, que hem solucionat amb el diàleg i la negociació. Intentem que hi hagi una bona entesa entre els companys i si no són amics, com a mínim respecte. Així és el món que es trobaran hi haurà persones que no els agradaran i hauran de conviure amb elles. Fem rotacions dels pupitres, separant i ajuntant amb altres companys de classe.

Els nens comencen a reconèixer que algunes normes i obligacions no són traspassen l'àmbit familiar. Berger i Luckmann anomenen aquest fet fase de generalització. Quin paper juga l'escola, en ajudar als nens a entendre quina es la conducta adequada a cada circumstància?

El paper de l'escola és oferir un marc de coherència amb les formes i valors. Per tant hi ha una coordinació entre mestres dels diferents cursos i una comunicació continua amb els pares, per ajudar als nens a trobar un entorn estable per definir la seva identitat com a persones.

Quin efecte creu que tenen els mitjans de comunicació, en concret la televisió, en el procés de desenvolupament socioafectiu dels nens?

La televisió ofereix una visió distorsionada de la realitat. Els nens acostumen a veure programes que no són adequats. Els mestres aconsellem que els pares regulin el temps de televisió del seus fills i que vagin a dormir abans de les 10 del vespre. Però la realitat és una altra...

Creu que els nens tenen en la segona infància tenen un comportament més prosocial, que ens mouen més per valors com la solidaritat, i la conducta altruista que realitza una acció sense buscar recompensa?

Depèn força dels valors que els transmetin els pares. L'escola transmet els valors com la cooperació, la solidaritat vers aquells que no tenen una situació tan privilegiada. S'impulsen campanyes de solidaritat vers col·lectius necessitats, recollida de material escolar, campanyes contra la fam, entre altres.

En relació la teoria de la ment com a quelcom intrínsec de les persones que es permet interpretar la realitat a través del què pensem, sentim i conforma una orientació a actuar d'una determinada manera davant d'unes circumstàncies. Com ajuda l'escola a constituir les representacions mentals i els processos cognitius i la regulació de la conducta?

El paper de l'escola és educar, en el sentit d'oferir un valors que els portin a ser persones socialment adaptades en el futur com a adults. Quan es presenta algun problema de conducta que ultrapassa el que el mestre pot gestionar es deriva al departament d'orientació psicopedagògica.

En el cicle inicial es treballa en temes com la identitat personal, la representació de les relacions familiar?

Sí, a partir de dibuixos en els que ells s'autodefineixen i defineixen els pares i altres membres amb els que es relacionen. Apareixen figures com "la nova parella del pare" i "els fills de la parella del pare". En el taller d'expressió, treballem l'expressió verbal en forma de narració on els nens expliquen les seves vivències. Al final del primer cicle els nens han de poder fer una narració sobre sí mateixos i sobre els altres.

Els nens tenen una representació simbòlica, de la justícia, responsabilitat moral, encara que no hagin sentit a parlar del significat d'aquestes paraules?

En temes generals saben quan una acció es justa o no es justa. Quan s'infringeix un càstig col·lectiu o bé es suprimeix una sortida pel mal comportament generalitzat de la classe. Els nens se saben responsables de les seves accions i se senten culpables quan han fet alguna cosa que no està bé.